

FØREMÅLET MED DRIVEPLIKTA:

Dyrka og dyrkbar jord er ein grunnleggjande, men avgrensa ressurs, som også er ein viktig del av kulturlandskapet. Eigaren av jordbruksareal har eit viktig forvaltaransvar i denne samanheng.

Driveplikta er ei personleg og varig plikt. Plikta byggjer på at eigaren har eit ansvar for å forvalte arealressursane på ein god måte i tråd med jordlova sitt føremål. Driveplikta inneber at jordbruksareal skal drivast kontinuerleg og sikrar målet om produksjon av mat, samstundes vert eigenskapar knytt til produksjon for jordbruksarealet og kulturlandskapet teke vare på. Aktiv drift kan også redusere risikoen for at areala byggjast ned. Driveplikta har ein naturleg samanheng med forbodet mot å omdisponere dyrka og dyrkbar jord i jordlova § 9.

Kva inneber plikta til å drive jordbruksarealet på eigdommen

Utgangspunktet for driveplikta er at den skal sikre produksjon av mat, samstundes som omsynet til arealet sin kulturtilstand og omsynet til kulturlandskapet blir teke vare på. For at driveplikta skal vere oppfylt, må produksjonseigenskapane på jorda oppretthaldast slik at arealet kan nyttast til vanleg jordbruksdrift med moglegheit for normal avling. Dette inneber at areala som utgangspunkt må haustast og kultiverast årleg. Det er ikkje krav til driftsform. Driveplikta må sjåast på som oppfylt sjølv om arealet brukast til produksjon av blomster eller til hestehald. Drifta kan likevel ikkje vere slik at produksjonseigenskapane forringast over tid.

Eigar kan velgje å oppfylle driveplikta ved bortleige

Følgjande vilkår må da oppfyllest:

- avtalen må gjelde minst 10 år om gongen
- avtalen må være skriftleg,
- avtalen må føre til driftsmessige gode løysingar.
- Leigeavtalen må sendast til kommunen

Bestemminga er ikkje til hinder for at eigaren kan velgje å drive delar av eigdommen sjølv. Eigaren kan også velgje å leige bort delar av arealet til éin leigetakar og ein annan del til ein annan leigetakar. Dersom man leiger bort til fleire, må alle avtalane fylle krava.

Fritak frå driveplikta

Dersom eigar av ulike årsaker ikkje er i stand til å oppfylle driveplikta, skal det søkjast om fritak. Jordlova § 8 a gjev føringar for høvet til å søke om fritak frå driveplikta. Kommunen kan gje dispensasjon slik det er søkt om, gje dispensasjon på vilkår, eller avslå søknaden. Driveplikta sitt føremål står sentralt når søknader om fritak skal vurderast, men også føremålet i jordlova § 1 inneheld viktige moment som må tolkast. Det skal gjevast ei individuell og konkret vurdering.

Ved avgjersle av søknad om fritak skal det leggjast vekt på følgjande moment:

- kor viktig det er å halde jordbruksarealet i hevd
- storleiken på bruket
- evne for avkastning på arealet
- om det i området der eigdommen ligg er bruk for jordbruksarealet som tilleggsjord
- søkjaren sin livssituasjon

For meir informasjon: Ta kontakt med kommunen eller sjå Landbruks- og matdepartementet sitt rundskriv M-2021-2